

نقش ترویج و خدمات مشاوره ای در توانمندسازی کشاورزان برای مدیریت خشکسالی: کاربردی از رهیافت معیشت پایدار

شقایق رحمانی پیاپی^۱، سعید محمدزاده^۲، معصومه فروزانی^۳

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد ترویج و آموزش کشاورزی دانشگاه کشاورزی و منابع طبیعی رامین خوزستان

^{۲،۳} استادیار گروه ترویج و آموزش کشاورزی دانشگاه کشاورزی و منابع طبیعی رامین خوزستان

sh.rahmani25@yahoo.com

خشکسالی یک خطر بی سروصدا در طبیعت و در عین حال خطرناک ترین مخاطره طبیعی است که بیشترین خسارات را در جوامع برجای می گذارد. خشکسالی به عنوان یک زمینه آسیب پذیری، سبب ناپایداری معیشت خانوارهای کشاورزان شده و اثرات اجتماعی، اقتصادی و زیست محیطی قابل توجهی بر معیشت آنان وارد می کند. رهیافت معیشت پایدار، شامل زمینه آسیب پذیری، دارایی های معیشتی، ساختارها و فرایندها، استراتژی های معیشتی و نتایج معیشتی است. ترویج و خدمات مشاوره ای به عنوان یک مؤلفه ساختاری و فرایندی در این رهیافت می تواند در تکوین دارایی های معیشتی کشاورزان و نیز بهبود استراتژی های معیشتی آنان نقش مهمی ایفا نماید. هدف این نوشتار تحلیل نقش ترویج و خدمات مشاوره ای در توانمندسازی کشاورزان برای مدیریت خشکسالی با توجه به رهیافت معیشت پایدار می باشد. روش تحقیق در این مطالعه از نوع توصیفی- تحلیلی بوده و برای جمع آوری داده ها و اطلاعات از روش مطالعه کتابخانه ای- اسنادی استفاده شده است. در این راستا ابتدا مروری بر مفهوم خشکسالی و اثرات آن شده و سپس رویکرد معیشت پایدار مورد تبیین قرار می گیرد و در ادامه به نقش و جایگاه ترویج و خدمات مشاوره ای در این رهیافت و با تأکید بر تقویت و ارتقاء دارایی های معیشتی کشاورزان به ویژه سرمایه اجتماعی و سرمایه انسانی آنان به منظور مدیریت خشکسالی پرداخته می شود. در خاتمه پیشنهادهای جهت توانمندسازی کشاورزان برای مدیریت خشکسالی با توجه به کارکردهای ترویج و خدمات مشاوره ای ارائه می گردد.

واژه های کلیدی: ترویج و خدمات مشاوره ای، توانمندسازی کشاورزان، مدیریت خشکسالی، رهیافت معیشت پایدار.